

perevoz lauttauspaikka, kylänosa Käk (Tenkalahti); Karjalan kannaksella Rajajoen ruotsinkielinen nimitys *Systerbäck*, venäjän *Sestroretsk* sisarjoki < Siestarjoki, per flumen Sesther, ex flumine Sesther 1500, Systerbeck 1643 < appellat. *siestar* mustaherukka; *Sopulinna* (vanh.) i. *noisniem* < Derevnja na Soboline 1500 Vuoksela.¹¹

Kansanjohdosten rinnalla on nimistössä myös ns. kirjurinetymologioita, vaikkapa molempien raja on eräissä tapauksissa varsin häilyvä. Murteen sanastoa ja nimien murremuotoja tuntemattomat (etenkin entisajan ruotsinkieliset) kirjurit, esim. maa- ja verokirjojen tekijät, maanmittarit, kartanpiirtäjät, tuomio- ja kirkonkirjojen pitäjät, ovat voineet merkitä kuulemansa nimen väärin tai ovat koettaneet tahallaan muovata sen mielestään ymmärettävämpään asuun. Nämä uudet nimimuodot ovat sitten vakiintuneet ensin kirjallisissa lähteissä ja myöhemmin kansankin tunnustamina oikeina muotoina ovat syrjäyttäneet vanhan primaarinimen.

Vuokselta on merkitty *Arkuntanhua* < Orkotanhua, Orkä Tanhua 1638, kylä MetP, Sak; *Kalamaja*, Calama By 1631, Caalama 1640 PyhVI, *Naarmasaari*, Naarminsaari, Naarminsaari 1557 Antr; *Verkasalmi*, murteen *verksalm* < Verkkosalmi Antr;¹² *Tiijala*, murteen *tiijjala*, *kiijjala* (vanh.), *Kijala* 1727, 1728, mutta *Tijala* 1764, kylä Salm.¹³ Karjalan kannaksella tunnettu pitäjännimi *Terijoki*, murteen *terjok*, on alun perin ollut Tervajoki, Terffuaiokiby 1558, Terfwajokiby 1623, Terijoki 1637.

Eräille muillekin merkitykseltään epäselville nimille voidaan — tosin vain hypoteettisesti — esittää eräänä tulkintamahdollisuutena kirjurinetymologia: Kronstadtin vanha nimi *Retusaari*, Retusaarj 1661, mutta Rätutsari 1644 < appellat. *retuutti* eräänlainen linnake, ellei viimeksi mainittu muoto ole jo kirjurinetymologia; samoin Ilomantsin *Mekrijärvi*, Megri Ierfui By 1614, Derevnja Megrijarva v. 1500 < mahdollisesti Mägrijärvi.¹⁴

Muutamit kirjurinetymologiat ovat tahattomia virhemuotoja, esim. Antrean Hännikkälänniemen *Kauslampi*, jonka vanhat merkinnät viittaavat primaariasuun *Kaukaslampi*, sn. Kaukanen. Joutsenon kylännimi *Ravattila* on alun perin ollut *Ravaltila*, Rawaldila 1735, pohjana sukunimi *Ravattinen*, Rawaldinen 1735 (skand. *Ravald*, *Ragvald*).¹⁵ Pyhäjärven *Tolsterniemi* on ollut (slaavilaislähtöinen) *Tälstei* 1616, ym.

Kirjallisten lähteiden (asiakirjojen, karttojen, kirjallisuuden) monet — usein varmaan huolimattomuudesta ja murteen tuntemattomuudesta johtuneet — virhemuodot osoittavat, että kirjallinen nimitraditio ei